

ПОШУК

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ЖУРНАЛ
АСПІРАНТІВ, МАГІСТРАНТІВ, СТУДЕНТІВ, УЧНІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Видання спрямоване на формування наукового гуманістичного світосприймання і мислення, стимулювання наукового пошуку підприємницької ініціативи та творчості аспірантів, магістрантів та студентів, їх активної громадянської та життєвої позиції в сучасному глобалізованому та інформаційно-технологічному світі.

Журнал засновано у 2001 році

№14 (II), 2012

ПОШУК

2012
м. Київ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

П

О

Ш

У

К

*“З чистого
листка” ...*

травень
ЖУРНАЛ

ЗАСНОВНИК

НАУКОВЕ АСПІРАНТСЬКЕ ТА СТУДЕНТСЬКЕ ТОВАРИСТВО (НАСТ)
ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗМІСТ

Вступна стаття	5
--------------------------	---

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
--

<i>Бейко О.П.</i>	
Дослідження аспектів державної підтримки малого підприємництва в Україні	7
<i>Веселий А.Ю.</i>	
Розробка та реалізація цінової політики підприємства.	10
<i>Друкаренко Є.С.</i>	
Процес розробки та реалізації конкурентної стратегії підприємства	13
<i>Єресько Д.С.</i>	
Значення та роль прибутку для діяльності підприємства	16
<i>Єршова О.О.</i>	
Грошові потоки як об'єкт управління фінансовими ресурсами підприємства	19
<i>Задорожна А.І.</i>	
Сутність майна підприємства, його класифікація та принципи формування	23
<i>Кошова Ю.О.</i>	
Методи управління фінансовими ризиками	26
<i>Лапшукова І.В.</i>	
Аналіз підходів щодо визначення фінансового механізму підприємства	29
<i>Меленний В.І.</i>	
Управління матеріально-технічним забезпеченням на підприємстві	33
<i>Оверчук А.В.</i>	
Цінова політика підприємства	37
<i>Петрова А.С.</i>	
Теоретичні аспекти вибору стратегії розвитку підприємства	40
<i>Ромазанов Р.А.</i>	
Особливості реалізації наукової складової частини інноваційного потенціалу та трансферу розробок	44
<i>Стрикаль О.Д.</i>	
Створення ефективного механізму управління банківською діяльністю	49
<i>Талала С.М.</i>	
Теоретичні основи та сучасний стан інвестиційного клімату в Україні	53
<i>Топчій С.М.</i>	
Теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства	58
<i>Фадеева О.Ф.</i>	
Сутність оборотних активів як економічної категорії	61
<i>Федорюк Н.М.</i>	
Особливості аудиту запасів виробничого підприємства	64
<i>Франчук А.Д.</i>	
Розробка механізму розвитку підприємства	67
<i>Чоколова С.Д.</i>	
Управління виробничою структурою підприємства	70
<i>Чарторийський Б.О.</i>	
Регулювання соціально-економічної ефективності систем менеджменту підприємств шляхом формування обмежень	74
<i>Ярист К.А.</i>	
Шляхи удосконалення фінансового контролю на підприємствах України	77
<i>Бондаренко Д.Ю.</i>	
Основні підходи до формування принципів та методів управління персоналом на підприємстві	80
<i>Калюжний Д.В.</i>	
Шляхи підвищення рентабельності підприємства	86
<i>Ковнацька З.В.</i>	
Теоретичні засади управління ризиками	90

Меленний В.І.

магістрант кафедри економіки, обліку та аудиту Європейського університету

Науковий керівник к.е.н., доцент

Пузирьова П.В.

УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. *В статті розглядається економічна сутність, особливості ефективного управління та шляхи підвищення матеріально-технічного забезпечення на підприємстві.*

Ключові слова: *управління, матеріально-технічне, забезпечення, підприємство, шляхи підвищення, ефективність.*

Аннотация. *В статье рассматривается экономическая сущность, особенности эффективного управления и пути повышения материально-технического обеспечения на предприятии.*

Ключевые слова: *управление, материально-техническое, обеспечение, предприятие, пути повышения, эффективность.*

Abstract. *The paper considers an economic nature, especially the effective management and ways to improve logistics in the company.*

Keywords: *management, logistics, security, business, ways to improve, efficiency.*

Постановка проблеми. Управління матеріально-технічним забезпеченням є найважливішим елементом, який характеризує виробничі можливості підприємства. Щоб здійснювати ефективно управління матеріально-технічними ресурсами необхідно поставити та розв'язувати питання щодо покращення планування, обліку і використання матеріально-технічних ресурсів, ритмічності постачання контролю та реалізації, нормуванню запасів матеріалів та сировини, покращення складського господарства та інших важливих питань, щодо організації матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Аналіз досліджень і публікацій. Ефективне управління та шляхи підвищення матеріально-технічного забезпечення є об'єктом дослідження багатьох вітчизняних учених, серед яких П.О. Антонюк, О.А. Бондаренко, П.Т. Саблук, та інші.

Мета статті. Метою даної статті є вивчення економічної сутності матеріально-технічного забезпечення підприємства, пошук шляхів ефективного управління та розгляд можливих шляхів його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Сутність управління матеріально-технічними ресурсами полягає в управлінні (плануванні, організації і контролі) за матеріальними, технічними, інформаційними та іншими потоками, які орієнтовані на ефективне використання потенційних можливостей підприємства, засобів і зусиль для вирішення комплексу задач пов'язаних з багатьма аспектами роботи підприємства. На ефективність діяльності підприємства поряд з виробничими, збутовими, маркетинговими та іншими процесами надзвичайно великий вплив має матеріально-технічне забезпечення підприємства. Адже завдяки ньому може бути забезпечений безперебійний процес виробництва. Раціональна організація та використання матеріально-технічного забезпечення дає змогу підприємству запобігти простою виробничих потужностей з однієї сторони, та запобігти зайвим витратам на утримання матеріалів та запасів з іншої сторони.

Матеріально-технічне забезпечення — це вид комерційної діяльності щодо забезпечення матеріально-технічними ресурсами процесу виробництва, здійснюваної, як правило, до початку виробництва.

Економічне значення матеріально-технічного забезпечення підприємства заключається в тому, щоб забезпечити:

- безперебійне забезпечення підприємства необхідними засобами виробництва;
- оптимізацію господарських зв'язків між підприємством та постачальником;
- створення економічно обґрунтованих матеріальних запасів та маневрування матеріальними ресурсами;
- застосування прогресивних шляхів та засобів транспортування вантажів з метою прискорення та здешевлення процесу обміну;
- раціональне і економічне використання засобів виробництва у виробництві;
- зменшення витрат щодо матеріально-технічного забезпечення підприємства.

Матеріально-технічне забезпечення на підприємстві виконує функції, пов'язані із закупівлею сировини, матеріалів, палива, енергії та обладнання, їх зберіганням та розподілом.

Завдання матеріально-технічного забезпечення можна поділити на дві основні групи:

- 1) матеріальне забезпечення виробничого процесу наданням необхідних товарів та послуг у потрібній кількості та належної якості, з додержанням вимог щодо часу та місця;
- 2) закупівля, складування та розподіл товарів і ресурсів, необхідних для економічної діяльності.

Для ефективнішого вирішення цих завдань функції щодо закупівлі сировини й матеріалів та управління матеріальними запасами мають виконуватися безперервно за чіткої внутрішньої взаємодії підрозділів підприємства, що забезпечується системою планування.

У сучасних умовах різних впливів зовнішнього середовища на діяльність підприємства стратегічне планування матеріально-технічного забезпечення має передбачити заходи для забезпечення гнучкості та швидкої реакції на зміну умов матеріально-технічного забезпечення, визначити обсяги й напрями інвестицій на ці цілі.

Усі зазначені аспекти впливу матеріально-технічного забезпечення на діяльність підприємства можуть стати позитивними лише за умов розв'язання багатьох проблем, характерних для більшості сучасних підприємств. Серед таких завдань можна виокремити основні й найбільш характерні:

— забезпечення стабільної бази постачальників, здатних коригувати свою постачальницьку діяльність відповідно до виробничих потреб підприємства споживача. Сучасна ситуація вказує на той факт, що майже неможливо відшукати одного такого постачальника, який забезпечив би максимально вигідні умови згідно з параметрами (цінові показники; асортимент; умови оплати; здатність швидко змінювати ціну та (або) асортимент; фактор транспортування та витрат, що пов'язані з останнім);

— організація внутрішніх процесів, що забезпечують виробничий процес та залежать від постачання. Це організація складського господарства, обліку залишків товарно-матеріальних цінностей на складах, розрахунки нормативних запасів, їх підтримання на визначеному рівні.

Для здійснення ефективного управління та системи контролю за матеріально-технічними ресурсами необхідно розробити визначений інструментарій, що дозволяє досягти поставлених цілей та завдань.

Першою складовою цього інструментарію є планування. Планування — це процес прийняття рішень на підставі розроблених планів, що дозволяє досягти очікуваних результатів шляхом впливу на складну сукупність взаємно незалежних механізмів. У процесі стратегічного планування повинні прийматися рішення загальною метою яких повинне бути досягнення такого способу організації діяльності підприємства, що дозволить об'єднати зусилля різних одиниць, котрі виробляють і реалізують товари і послуги, з метою оптимізації фінансових, матеріальних і трудових ресурсів, які використовуються фірмою для реалізації своїх економічних цілей. Для оптимального розподілення і використання матеріально-технічних ресурсів з мінімальними витратами засобів проводиться планування матеріально-технічного постачання.

При розробці планів постачання підприємств необхідно вирішити наступні завдання:

- 1) вибрати постачальників сировини і матеріалів, які б забезпечили максимально вигідні умови (мінімізація витрат);
- 2) спланувати шляхи зменшення витрат на транспортування продукції матеріально-технічного призначення;
- 3) вибір оптимального співвідношення транзитних і складських поставок;
- 4) формування необхідних матеріальних запасів та інше.

Показники плану матеріально-технічного забезпечення необхідні і використовуються для розробки планів фінансування, кредитування і використання оборотних засобів підприємства. Таким чином, без плану матеріально-технічного забезпечення не може розроблятися жоден розділ плану генерального розвитку підприємства. Плани матеріально-технічного забезпечення можна охарактеризувати в залежності від терміну дії, рівню планування, номенклатури продукції, що вноситься в плани. На служби постачання покладаються функції планування матеріально-технічного постачання. При цьому виконуються необхідні розрахунки та обґрунтування потреб в матеріально-технічних ресурсів. Планування здійснюється по всій номенклатурі матеріальних ресурсів, які споживаються підприємством. При необхідності комплектування продукції, відділ постачання проводить розрахунок потреби в матеріалах і обладнанні. При визначенні потреб в матеріальних ресурсах необхідно враховувати організаційно-технічні заходи щодо використання економічних видів матеріалів, вторинних матеріалів, паливних ресурсів та відходів виробництва.

Для розробки плану матеріально-технічного забезпечення необхідно враховувати дані аналізу використання матеріально-технічних ресурсів, обсяги виробництва продукції по асортименту і номенклатурі, науково обґрунтовані норми витрат матеріальних ресурсів, обсяги будівельно-монтажних робіт. Чітке визначення потреб в матеріально-технічних ресурсах з урахування змін запасів, з розробкою завдань по всім підрозділам підприємства з економії ресурсів, збору і використанню залишків виробництва, є необхідною умовою удосконалення плану матеріально-технічного розвитку. В процесі управління матеріально-технічними ресурсами найбільш часто здійснюється оперативне планування. Оперативне планування являє собою засіб регулювання і контролю дій співробітників підприємства які так чи інакше займаються процесом управління матеріально-технічними ресурсами. Задача оперативного планування полягає в забезпеченні максимально ефективного використання ресурсів і засобів, що направляються на задоволення поточних потреб. Головною складовою в процесі планування є збір і обробка інформації. Якісне планування неможливе без цілісної системи по керуванню інформацією, взаємодії її елементів та залучення їх для досягнення цілей підприємства, контролем за використанням засобів.

В ході здійснення планування матеріально-технічного забезпечення необхідно велику увагу приділяти раціональному використанню матеріально-технічних ресурсів.

Шляхи раціонального використання матеріально-технічних ресурсів можна розділити на дві основні групи:

- 1) Організаційно-економічні
- 2) Виробничо-технологічні

До організаційно-економічних можна віднести наступні:

- покращення організації виробництва;
- покращення матеріально-технічного забезпечення;
- стимулювання економічного використання матеріальних ресурсів.

До виробничо-технологічних можна віднести:

- зменшення матеріаломісткості за рахунок інновацій;
- використання більш економічних видів сировини та замінників;
- запровадження ресурсозаощадження за рахунок використання вторинних ресурсів.

Розрахунок потреб в матеріально-технічних ресурсах є основним етапом планування матеріально-технічного забезпечення, тому він повинен базуватись на детальних планах виробництва та на індивідуальних нормах витрат матеріально-технічних ресурсів на одиницю продукції.

Організація нормування є важливою складовою для забезпечення ефективного використання матеріально-технічних ресурсів підприємства. В комплексі заходів по удосконаленню матеріально-технічного забезпечення важливу роль відіграє розробка прогресивних норм, орієнтованих на скорочення необхідних витрат і зниження собівартості кожної одиниці продукції.

Розробка норм повинна передбачати наступні положення:

1) запровадження передових методів роботи по ефективному використанню матеріально-технічних ресурсів в виробництві;

2) покращення якості роботи за рахунок стимулювання освоєння новітньої техніки, використання інновацій, перегляд норм по мірі розвитку техніки і прогресивних технологій.

Всі норми повинні бути прогресивними та розроблятися з урахуванням передових засобів нормування. Основним джерелом формування нормативної бази прямих матеріальних витрат є технічна документація, яка розробляється у виробничому, технічному і кошторисному відділах. Розробка основних груп норм і нормативів, до яких відносяться норми і нормативи витрат запасів сировини, матеріалів, палива, необхідні для розробки планів матеріально-технічного забезпечення, планів розвитку і капітального будівництва, планів підвищення ефективності виробництва.

При визначенні потреб в різних матеріальних ресурсах повинні враховуватись певні особливості, які характеризують їх властивості і особливості споживання. Так при визначенні потреб в обладнанні необхідно враховувати шляхи його використання. Потребу в обладнанні слід визначати з урахуванням нормативних термінів роботи, планів заміни обладнання, техніко-економічних розрахунків і аналізу використання обладнання з точки зору більш повного його завантаження.

До основних напрямів раціонального використання обладнання відноситься: повне укомплектування продукції що випускається, заміна того обладнання, що прийшло в непридатність через моральне старіння або фізичний знос. Для покращення матеріально-технічного забезпечення і підвищення ефективності використання обладнання необхідно при аналізі фак-

тичного використання наявного обладнання звертати увагу на підвищення змінності його роботи, зниженню позапланових простоїв, технічний стан і проведення модернізації.

Крім розробки норм велика увага повинна приділятися пошуку відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм дозволяє приймати оперативні заходи по усуненню зайвих витрат та закріпленню досвіду економії.

Для чіткої організації забезпечення матеріально-технічними ресурсами необхідно проводити аналіз можливих джерел задоволення потреб і розрахунок забезпечення по кожному з них. До таких основних джерел відносяться: очікувані залишки матеріальних ресурсів на початок планового періоду, грошові засоби які виділяються підприємством на придбання матеріалів, внутрішні джерела постачання, а також власне виробництво. Маючи розрахункові дані потреб в матеріалах і кількісні характеристики по джерелам їх задоволення, можна отримати баланс матеріально-технічного забезпечення. Матеріали, які можна отримати в результаті мобілізації внутрішніх джерел, включають в себе відходи власного виробництва, відходи інших виробництв, повторне використання матеріалів і виробів за рахунок ремонту або відновлення, замітники, матеріали, що вдалося зекономити покращивши технологію або організацію виробництва.

Дуже важливою ланкою інструментарію по підвищенню якості управління є покращення ритмічності постачання і реалізації. Матеріально-технічне забезпечення можна розглядати як єдиний процес і як сукупність окремих процесів. В другому випадку можна говорити про ритмічності надходжень сировини і матеріалів на склади підприємств. Однією з основних цілей матеріально-технічного забезпечення є забезпечення матеріально-технічними ресурсами підприємства в необхідній кількості, асортименті і в заплановані строки. Тому під ритмічністю поставок слід розуміти своєчасне та повне забезпечення підприємства сировиною, матеріалами і комплектуючими виробами в відповідності з оперативними потребами і планом матеріально-технічного забезпечення. Неритмічне постачання є однією з важливих причин які негативно впливають на роботу виробничих підрозділів та може призвести до простоїв, які в свою чергу призводять до збитків. Неритмічні поставки сировини, матеріалів призводять в основному до двох основних видів втрат: втрати від іммобілізації засобів в виробничих запасах, витрати від дефіциту матеріальних ресурсів. При відсутності необхідних для виробництва матеріалів, працівники підприємства в першу чергу шукають заміну матеріалів в цьому випадку підприємство несе втрати внаслідок їх придбання та додаткової обробки.

Висновки. Тобто можна зробити висновки, що оптимальне та раціональне використання матеріально-технічних засобів залежить від багатьох чинників: це насамперед ефективна організація матеріально-технічного забезпечення в середині підприємства, нормування використання засобів та їх економії з однієї сторони, а також оптимальний вибір постачальників, ритмічність поставок та економічна вигода з іншої сторони. Використання новітніх технологій, інновацій, обладнання, сировини-замінників є перспективними шляхами поліпшення матеріально-технічного забезпечення підприємства, але в іншу чергу в багатьох випадках ці варіанти несуть великі фінансові витрати для підприємства.

Література

1. *Величко В.В.* Економіка підприємства: навч. посіб./ В.В. Величко – Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. – ХНАМГ –2010. – 169 с.
2. *Бондаренко О.А.* Економічні основи відтворення основних засобів/ Бондаренко О. А. – Довкілля, 2007. – 202с.
3. *Козловський В.А.* Виробничий менеджмент: Підручник / За ред. В. А. Козловського. – М.: ФУА-інформ, 2006. – 528 с.
4. *Покропивний С.Ф.* Економіка підприємства : підручник / за заг. Ред. С. Ф. Покропивного. – .: КНЕУ. 2006. – 528 с.
5. *Сачко М.С.* Організація і оперативне управління машинобудівним виробництвом: підручник / М. С. Сачко. – 2-е вид., Стер. – Мн.: Нове видання, 2006. – 636 с.: Іл. – (Технічна освіта).
6. *Сідун В.А.* Економіка підприємства / В. А. Сідун, Ю. В. Пономарьова. – .: ЦНЛ, 2007. – 436 с.
7. *Стексова С.Ю.* Методология определения ресурсного потенциала строительного предприятия /С. Ю. Стексова – Менеджмент в России и за рубежом. 2007. № 4. 83 – 86
8. *Фатхутдінов Р. А.* Виробничий менеджмент/ Р. А. Фатхутдінов – Підручник. – 3-е изд., Перераб. і доп. – М.: Видавничо-торгова корпорація «Дашков і Ко», 2005.– 472 с.
9. *Шепеленко Г.И.* Экономика, организация и планирование на предприятии/ Г. И. Шепеленко. – Ростов-н/Д. : МарТ, 2008. – 321 с.